

An American newspaper,
printed in the Windish
language, promulgating
American ideas and prin-
ciples to liberty loving
Windish race
Published every Friday

Szlovencov Glász

AMERIKANSZKI
AMERICAN WINDISH VOICE

"ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER JANUARY 13, 1922, AT THE POST OFFICE AT BETHLEHEM, PA. UNDER THE ACT OF MARCH 3, 1879."

Nájvékse i nájbole raz-
sürjene vendszke novine
vu Zdrúseni Drzsélaj,
steri vszáki réd vu Ame-
riki zsvoucsi vendov
szlisnoszti szlúzi.
Szhája vszáki pétek

VOL. IV. LEJTNITECSÁJ.

BETHLEHEM, PA. — PITTSBURGH, PA. — BRIDGEPORT, CONN. APRIL 4, 1924.

No. 14.

Cigár-fabricski delavcov strájk

Zsenszke sze mocno organizejrajo. — Pomali na pamet
vzemejo bethlehemszki delavci, ka szamo z-organi-
zejranyom doszégnejo szvoje cile. — Velki
gyülejsi vu Szlovenszkom Halli

General Cigar Company-e
vu strájkji bodouese zsenszke
szo naszedüvale od Bayuk
Bros. i Forty-Four cigár-fa-
brík delavei tüdi. V-pondelek
poldné szo vu tej dvej fabrikaj
tüdi gorisztanole zsenszke i
zdej zse od trej fabrik delavei
strájkajo ino sze organizejra-
jo.

Velka falinga je eti vu Beth-
lesemi tou, ka sze delavei boj-
fo od organizácje. Csi fabrik-
kantov prilázveci ali spielinje
drasztjó delavece prouti orga-
nizejrany, ali káksi krátkoga
videjnya lüdjé ji vkraj vrá-
esajo od toga, na tákse nisece
neszmi poszlúhsati. Vsefele
csüde zdej vözmislávajo níká-
ki, nad sterim sze eden razmeti
delavec szamo szmejáti more i
za norce drzsati tákse brbravce.

Strájkajouese zsenszke! Ne-
dájte sze zapelávati od níkoga
nej; csi zdej páli nete mele
vküprdrzsánye ino te sze mujsz-
kale fabrikantom, zgübite vse
i esese szi spot naprávite! Csi
te bole mocno vküper drzsale,
hitrej doszégnete cil. I kak ví-
dimo pa kebúzjemo, delavei szi
zaesnejo z-szvojov glavouv pre
mislávati, ne poszlúsajo zse
tmo na kaksekoli zvodjávanye
i neresasztó guesánye. Bethle-
hemszki szlovenszki i vogrszki
delavei szo zse obesütili i gori-
szpoznali, ka szo nej zavrzseni.
Jeszte za nyuvim hrbtom edna
organizácje, stere rouka prejk
szégne ober fabricski drzsinese
tov tüdi do delavcov.

Premínoueso szoboto sze je
formálisko nasztávila vu Beth-
lesemi Cigar Makers Interna-
tional Union-a szekcia i zse do
eti mao sze je vise 300 cigár-
fabricski delavcov vpíszalo
notri i naj zse esese szamo tel-
ko vpíse notri, lekho szo za-
güviane zsenszke, ka do fabri-
kantje prisziljeni szpoznati te
Union i potem do sze nyuvi vo-
ditelje pogájali z-fabrikantami
i nej tak, kak bi sze nyim vid-
lo, nego kak Union-a regule
naprej písejo.

Zdej szi zse naj niti edna
cigár-fabricska delavszka zsen-
szka ne premisláva vecs, ka bi
naj csinila, nego naj sztopi
vu Union. Naj prerazmi dobro
vszáka zsenszka, ka je eden
Union nej drügo, ka edno
drüstvo, gde nega politike pa
nej vadlúvanya notri mejsano.
Tou je edno mocno vküprdrzsá-
nye delavcov prouti delodáva-
jouscim, steroga goridávaje
je nej szamo tou, ka organizejra-
ne delavece zagovára i garan-
tejra za oszen vör delo i za na-
prej píszano pláso, nego ober
toga vszáka kotriga dobí vu
betéji 7 dollárov betézse po-
moucsi, vu strájkji 8 dollárov
podpore, pri mrtelnosztí pa
plásajo 100 dollárov erbasom;
csi jepa stera brezi dela, dobí
senkane stempline i osztáne
rádna kotriga. Za tou trbej
plásati cigár i bunch-make-
rom 40 centoc na keden.

Csi csi cigár-fabricski de-
lavci seséjo pomágati na szvo-
jem sztálisi i nesesejo vöob-
szlúseni bidti fabrikam, kak
sze fabrik goszpodárom vidi,
tak neszmi nisece brezi Union-a
osztáti. Zdej jeszte dobra prí-
lika na tou i naj ne esákajo na
tisztí cajt, ka bi szledi priszil-
jene bilé notri sztopiti, csi bi
rade delave vu cigár-fabricski
i organizejranyim delav ami.

V-pondelek vecsér je bio
prvi velki gyülejs vu Szloven-
szkom Hall-i, tá szo prisli strájk-
kajoucsi i nej strájkajoucsi ci-
gár-fabricski delavei, szkoron
vsze zsenszkoga szpoula, ali
doszta je bilou moskov tüdi.
Hall-a szpoudnya dvorána sze
je szkoron szploj napunila do
8-me vöre. Strájkajoucsi de-
lavcov predsiednikojca Pető
Mariska je potem odprla gyü-
lejs ino je pozdrávlala nazou-
csi bodouese i vsze strájkajou-
ese zsenszke, nadigávaja ji je,
ka naj drzsíjo vküper ino
sztopijo vu Union. Po szlo-
venszkom jeziki szta guesala
za strájkajouese Korpics Jó-
zsef, i Straus István z-trno
velkov povidnosztjov, obena
szo burno pokali. Nájme
Straus Istvána gouvov sze je
trno povido nazoucsi bodou-
esim, kí szo naprej dáli, ka szo
oni devét lejt delali vu cigár-
fabricski i znájo, kakse sztáve
szo tam, kelko trpíjo zsenszke
i nad sterim bi szi zdej trno
lekho pomogle, csi bi vküper
drzsale i vu Union sztopile.
Preleppi gouvov szo zsenszke
vecsérát pretgnole z-pouka-
nyom.

Mrs Vitéz szo páli vogrszki
guesali ino szo' proszécs nadi-
gávati zsenszke, ka naj vküper
drzsíjo i naj edna drügo ne
gléda doli, naj szi porazmejo
na tiszte, stere szo 1919-ga
leta nej seséle z-strájkajoucsi-
mi drzsati, ár szo nej znale, ka
csiníjo té, csi nemajo vküpr-
drzsánya, stereo szo nyim na-
zoucsi bodouesi z-poukanyom
podbrile. — Za nyimi szo na
poprejko porsnyo na podium
sztopili Mrs. Böszörményi, kí
szo 1919-ga leta cejli strájk
pelali, steri je trí meszece tr-
po. Priglaszno szo naprej dáli,
ka naj strájkajoucsi eto pout
ne vesiníjo tak, kak szo tiszte-
ga hípa vesinoli, nájme z-vez-
dásnyov voditelkinyov, Pető
Mariskov strájkajoucsi delav-
cov, ka bi sze szledi vöszmejáli
i neresárlili. Niti vu-ednoj fa-
briki szo ji nej seseli gori vzéti
i niti edna zsenszka je nej ses-
ela nyí zagovárajati. Nyuv lei-
pi gouvov je velki nászlad meo
ino zsenszke szo na konci bur-
no pokale i za dobro szpozna-
le.

Toga gyülejsa glávni gou-
vornik szo bíli Szabó Mihály,
kak bethlehemszki organizá-
tor. Z-preleppim i dugim gou-
vorum szo popolno razlósili
cejlo sztávo cigár-fabricski
delavcov; nájme velki nász-
lad szo doszégno z-gouvorum,
gda szo zse szpoumenoli od to-
ga, ka kakse zsvilejnye je tis-
to, stera mati vgojdo ob seszti
prvle kak delat ide, k-szouszi-
dam od pela drouvna deco i
vecsér ob seszti gda domou
pride, zaesne oprávlati hízsno
delo, küjja rible, peré, gvant
poprávja do készne noucsi csi
sze nyéna drouvna deca okouli
nyé vrtí, stera komaj pozna
szvojo mater, ár jo szamo
vgojdo i vecsér malo vídi, te
sze zderé na nyé, ár je trüdna,
lagoje voule, náturna. Szabó
Mihály leiipi gouvov szo na-
zoucsi bodouesi z-velkim nav-
düsenyom podobrili i na dugi
pokali.

Potem sze je szkoncsao prvi
velki gyülejs zlejpov mirovcsi-
nov i toga je naszedüvao drü-
gi, véksi gyülejs vszejdo ve-
csér.

Doszta vékse znamenitoszti
gyülejs je bio v-szejdo vecsér
od pondejlek vecséra. V-pon-
dejlek je oblaszt nej dopúsztí-
la, ka bi zvönejsnyi organizá-
torje guesali na gyülejsi, ali na
szejdo vecsér szo zse vu pís-
zmi meli dovoljenoszt, ka sto-
koli lehko guesí. Z-tém szo zse
tüdi doszta doszégno strájk-
karje.

V-szejdo vecsér sze je tüdi
szkoron dopuno presztoren
szlovenszki Hall z-lüdsztvom.
Pár minut po 8-oj vöri Pető
Mariska, strájkajoucsi zsen-
szek predsiednikojca odpré
gyülejs i kak návadno pozdrá-
vla nazoucsi bodouese, nadale
z-radosztjóv zglászi, ka orga-
nizejranya zsmetno delo z-lej-
pim nászhajom ide naprej ino
csi de tak slo esese szamo pár
dni, lehko sze troustajo, ka je
obladnoszt blüzi. Potem szo
guesali zvönejsnyi organizátor
je med nyimi, Harry Gifford,
kak docaszni szekritár bethle-
hemszke organizácje i Mr.
Gayton od American Federa-
tion of Labor-a, stereo szo Szabó
Mihály po vogrszkom jeziki
trüdi raztolmacsili. Potem je
guesao Mr. McCabe A. F. of
L-ra organizátor, od Cigar
Makers International Union-a.

Etoga gyülejsa glávni gou-
vornik je bio Éber László, De-
lavszkoga Párta vöposzláni z-
New Yorka, kí je vogrszki gu-
esao szkoron edno vöro dugo i
koga sztrasno lejpi gouvov je
vszákoga poszlúsajouesega
szrdé obhodo. Edno lejpo
vesenyé je bilou tisztó, szmo-
gorna pravica je bila vszáka
nyegova rejes. Razlószo je, ka
delavei velko moues májo vu
szebi, szamo ka je tou falinga,
ka nemajo vküprdrzsánya, nej
szo organizejrani i tak nevejo
nücati szvojo moues, z-sterov
bi szi lehko lepo pridoucsnoszt
zagvüisali. Éber-a szo z-burnim
poukanyom pozdrávlali, gda je
szkoncsao szvoj gouvov. Potem
je Korpics József, A. W. P. Co.
Manager guesao vu szlovensz-
kom jeziki.

Na slejdnye szo na podium
sztopili Mrs. Pörs, kí szo na-
prej dáli, ka jesztejo nisterni,
steri vkraj napelávajo zsensz-
ke od organizejranya i tüdi
jesztejo tákse zsenszke, stere
v-ocsi meesejo La Palina fabri-
ke delavcom, ka ne sztopijo
vu strájk. Mrs. Pörs szo pravli,
ka tém oni nezamejrijo, nego
sajnálíva jo, ka szo tákse
krátke pámeti. La Palina de-
lavcom szo pláso esese nej doli
vtgrnoli, tak pa nemajo zroka,
ka bi vu strájk sli, ali oni ráv-
no telko pomágajo strájk, kak
tisztí, steri szo vu strájkji, ár
sze organizejrajo. Zvöntoga szo
pa oblúbili Mrs. Pörs, ka do
La Paline delavcom porácsali,
ka dokées do delali, do napo-
moues z-penezi tisztim strájk-
jouscim zsenszkam, stere szo
prisziljene na tásko pomoues.
Tou de edno brezi péle lejpo
csinejnye od La Paline delav-
cov. Nadale szo obeesali Mrs.
Pörs, ka vu toj fabriki vszáko
zenszko opomenéjo, ka naj
sztopi vu Union. Od toga
dvoujega dela zglászijo na ná-
blíznyem velkom gyülejsi, ste-
ri de dnez vecsér drzsáni, ka
ka szo vesinoli i doszégno.
Mrs. Pörs tou notrizglásenye
szo zsenszke z-burnim pouka-
nyom podobrile.

Potem szo Szabó Mihály
záprli gyülejs ino szo vözna-
nili, ka nájbízányi gyülejs de-
v-pétek, kak dnez vecsér tüdi
tam. Na konci szo zsenszke pá-
li z-velkim seregom notri szto-
pile vu Union.

Li tak naprej zsenszke!

Konec je engliszkoj souli Samuel Gompers, Szed- vu Quinn Shool-i

Premínoucsi csetertek, már-
cius 27-ga sze je szkoncsala
engliszkoja vesenyá soula vu
Quinn Schooli, stera sze je v-
jeszén zacsno. Vu zacsétki je
tak velko navdüsavanye bilou
za tou soulo ino telko szi je
notri vpíszalo, ka szo poszlúh-
sávei vu 5-ti room-aj nanes
nej meli meszta. Veszasi vu
zacsétki sze je blüzi 150 zsen-
szek i moskov vpíszalo vu tou
soulo, kí szo edno dvé mesze-
ca rédno hodili sze vesít engli-
szki jezik, po tem szo zacsno
vkraj zaosztanyüvati, tak ka
je zádnyies komaj 30—40 ho-
dilo v-tou soulo i od tej je vék-
si tao táksi bilou, kí szo sze
vu zádnyi cajtaj vpíszali notri.
Nerazmeta je tá nemáratnoszt,
véndar szo szi níkáki miszlili,
ka sze tam nede trbelo vesiti,
ka sze navesíjo ovak tüdi, csi
do szamo tá hodili szedit?!

Za toga volo sze je tak rano
szkoncsala engliszkoja vesenyá
soula, ár je vecskrát komaj
szamo 5—6 poszlúhsáveov bi-
lou vu ednom roomi.

Na Rudolph Hoteli je ogen velki kvár vcsíno

Kvár racsunajo do \$20,000
stero sze povrné od
szekolácje

Rudolph Hotel, na trí stoke
vizsika zidína, stera sztoji na
Five Pointsi, je zdej tou pre-
minoueso nedelo doli zgoro i
kvára je okouli dvajszteti jezér
dollárov. Té ogen, ka je glá-
seno je tak mogo vöprídi, ka
szo elektricsni drodi nindri na
szkríz bili potégnyeni i od
tisztoga sze je tou vuzgalo.
Rudolph Heske, lásznik
toga hotela i familija sze je vu
obejdnici zdrzsávaja okouli de-
véte vöre, gda je Mr. Heske na
pamet vzéo, ka din ide vö z-
szejne i potisztom szo elek-
tricsni poszvejte tüdi vesaszi
vgasznoi. Poszvejte szo seseli
nazáj popraviti ali nej szo
seseli goretí i za krátke csasz
je sse plamén bio víditi, za ste-
rim je tüdi vesaszi moesen
ogen vövdaro.

Velka neszreca bi sze pá
szkoron zgodila, ár je Assis-
tent Chief Dillinger na trétjem
stoki na porosi bio tá naszlo-
nyeni na grájko, stera je szprí-
nyena bíla ino sze je zsnym
podála, tak, ka je zse na polo-
jno szkoro doli viszo, ali na vel-
ko szreco, eden ognýogaszilec
ga je za nogou zgrabo ino ga
je nazáj potégno na gvüisno
meszto. Odszpodi szo lüdjé zse
zgroznosztjóv glédali gda té
cslovcek doli szpálna na trdi
pejment ino sze buje, liki tou
sze je nej zgoudilo, ár ga je te
ognýogaszilec szreco vkraj
potégno.

Allentown dobí noví Hotel

Edno pár New Yorkszki ka-
pitalistov, steri velke peneze
májo notri polozsene vu Allen-
townszki fabrikaj i trsztvaj,
szo té premínoucsi dní nazná-
nye dáli Mayor Malcolm W.
Gross-i allantownszkomí pol-
gármestri, ka oni vse príprá-
vleno májo, pláme i peneze naj
lehko eden velki hotel gori-
posztávijo vu Allentown vársi
i té Hotel bi kosto edno million
dollárov (\$1,000,000.) Glász je
tíksi, ka do té Hotel za krátke
o'ejmen zacsno zidati.

Samuel Gompers, Szed- ník od American Fede- ration of Labor, de gou- vor drzsao v-Bethlesemi zdej v-Nedelo Áprila 6.

Etoga vársa Central Tra-
des i Labor Council je edno
pozványe poszlo Gompers szed-
ník, naj gouvov drszi na od-
prejtom gyülejsi oni delavcom
steri delajo vu ocelni fabrikaj
vu etom vársi i okroglnáj.

Mr. Gompersa gouvov de
vküper prikapeseni i na po-
moues onoj orszaszkój komiszi-
ji, stera ocelne i zselezne fabri-
ke delavece organizejra po cej-
lom országi i sterio je voditeo
Mr. William Hannon, Szekri-
tár i Peneznik.

Té gyülejs obdrzsávani bo-
de vu Grand Théateri, 4th &
Wyndotte Sts., zdej prísesztno
nedelo Áprila 6-ga popoldnévi
ob 2 vöri. Vnozsino delavcov

A MAGYAR HÁZ VEZETŐSÉGE NEM TŰRI A STRÁJKOT!

Elítélendő eljárás a sztrájkoló szivargyári munkásokkal
szemben. — A sztrájkolóknak nem adták a
termet gyüleseik megtartására. — Még
a rendőrségen is tulcicálta a
Magyar Ház.

A Magyar Ház érdemes ve-
zetősége teljesen érthetetlen
okokból megtagadta a szivar-
gyári munkások sztrájkbi-
zottságának azon kérelmét,
hogy a sztrájkoló és szervez-
kedő munkások részére nyil-
vános és hatóságilag engedé-
lyezett népgyűlésük megtartá-
sára bocsássa rendelkezésükre
az egyik termet. Hogy a Ma-
gyar Ház vezetősége miért te-
tte ezt, mi szolgáltatott okot
arra, hogy a sztrájkolók nem
tarthatják meg gyűléstük ab-
ban az épületben, abban a te-
remben, melynek megalapítá-
sában, fentartásában nekik is
részük van azáltal, hogy köz-
lük sokan tagjai az együletnek,
— ezt nem tudatták a sztrájk-
bizottsággal, tehát ezt csak ők
tudják.

Ezek után kénytelenek vol-
tak a sztrájkolók megbízottai
érintkezésbe lépni a Vend Hall
vezetőségével ugyanezen cél-
ból. A Vend Hall vezetősége
azonban nemcsak hogy kész-
szelgel teljesítette kérelmüket,
hanem ezenfelül biztosította
teljes erkölcsi támogatásáról
is, mely tényt a sztrájkoló és
szervezkedő szivargyári mun-
kások újjongó örömmel vet-
tek tudomásul.

Íme, a Magyar Ház "böles"
vezetősége megtagadta saját
származási munkásainak a
roppant nehézségekkel járó
gazdasági harcában és szervez-
kedésében csupán azon támo-
gatását, hogy a Magyar Ház
termét — mely az övéké is —
legalább egy gyűlésre bocsássa
rendelkezésükre. De nem ta-
gadta meg a Vend Hall mun-
kásbarát vezetősége s immár
két nagysikerű gyűlést is tar-
tottak ott a sztrájkoló és nem
sztrájkoló szivargyári mun-
kások.

Mi nem avatkozunk a Ma-
gyar Ház vezetőségének dol-
gaiba és intézkedéseibe, de a
magunk részéről elítéljük
azon eljárását, hogy nem
engedte ott gyűlesezni azokat
a magyar- és vendajku mun-

Quo Vadis

V-nedelo Áprila 6-ga bode
spilana tá lejpa spila. Stera
szto imenüje "Quo Vadis" po
szlovenszkom telko znamenüje
kak: "Kam ides Goszpodne".
Tá spila de eti v-Bethlesemi
zdej obprvim spilana vu Szlo-
venszkoj Rim. Kath. Cérkvi,
zdej tou prísesztno nedelo i za
toga volo de trno príjétno, naj
kak nájvecs lüdi tao vzeme pri
toj spili, ár je tou zaisztino
vredjno poglédnoti.

Csi seséte víditi, gde de
treszti-jezér lüdi spilalo, csi
seséte víditi kejp, steri je kos-
to eden million dollárov, csi
seséte víditi, kak je goro Rim,
csi seséte víditi, kak szo orosz-
lánje neduznes krsztsenike v-
márjati, tak te prídte zdej
v-nedelo popoudnévi na odzgo-
raj imenivano meszto i pogled-
nite té doszta vrejden kejp.

bode nazoucsi. Prídte rano csi
seséte sztolec dobíti.

DNEŠZ V-PÉTEK VECSEK je cigárfabricski de-
lavcov velki gyülejs vu Szlovenszkom Halli!
Vszáka zsenszka more na gyülejse hodíti.

AMERIKANSZKI Szlovenčov Glász

AMERICAN WINDISH VOICE

Bell Telephone 2940 Száko pismo poslite
512 East Fourth Street, Bethlehem, Pa.
SZHAJA VSZÁKI PÉTEK - PUBLISHED EVERY FRIDAY
Published by the American Windish Publishing Co., Inc.
John Hassai, Secretary. Joseph Korpics, Business Manager.

NAPREJPLACSATI CEJNA: SUBSCRIPTION RATES:
Na edno leto \$2.00 For one year \$2.00
Vogrszko domovino ... \$3.00 For Hungary \$3.00

"Entered as second-class matter January 13, 1922, at the post office at Bethlehem, Pa. under the Act of March 3, 1879."

Drügi keden

trpí zse cigár-fabricski zsenšek strájk, k-steromi szo sze pridružili tūdi Bayuk Bros. i Forty-Four fabrike delavci. Zdaj zse cilou nácsise vövidejnye má bethlehemszki strájkajoucsi zsenšek sztális, kak preminoucsi keden. Nasztávila sze je Cigár Makers International Union-a bethlehemszka szekcia i zsenške szo sze zacsnole organiziejrati. Csi gli malo zamüjeno, ali esce je izdak nej prekeszno tou csinejnye, zdaj szo sze dönok malo návcsile od delodávajoucsi i z-ednim májo príliko boj gori vzéti prouti cigár-fabrik goszpodárom.

Drügi keden strájkajo zse bethlehemszki cigár-fabrik delavci. Strájkarov racsun komaj doszégne jezero. Ali vu tiszto országi, gde sztoujezerke vnozine prejk meszecov májo návado strájkati, sze ete strájk nemre racsunati za velke znamenitoszti, csi szamo strájkarov racsun vmemo vu znánye. Ali csi nej racsun, nego meszto zglédnemo, bethlehemszki strájk je brezi dvojuvanya velke znamenitoszti. Bethlehem je nájmocsnejsi grád indusztrijszkoj autokracíji. Mr. Schwab je goszpoud etoga várasa. Varaska adminisztrácia je od nájvisisega cseszt-nika do nájménsega pizácsa vu ocelne korporácije szlüz-sbi. Bethlehemszke novine morejo tak písati, kak steel kompanija zapovedáva. Bethlehemszki delavci právde-ládne juse szamo z-glásza poznajo i nej z-vádbe. Vu Beth-lehemi je tiszto právda, stero ocelna kompanija scsé. Csi sze steel kompaniji ne vídi eden gyülejs, policáji do vó-rukivali i gyülejs prepovejo. Csi sze gouvornik na práv-denszke juse zezáva, doj ga zadrzsjó i zavolo redüj szme-tanya i boug zná po kaksi iménaj ga oszoudijo.

Rázloesni organizátorje szo sze zse doszta mantrali, ka bi bethlehemszke delavce tūdi organiziejrali, kak szo vu drügi véksi mejsztaj organiziejrali, ali nigdár szo nej mogli kaj doszégnoti. Vu dugoga vrejmena premocsü-vanye je kostalo, dokécs szo zdaj malo na krepši capás prisli. Prve organizácije, stera sze je vu Bethlehemi nasztávila, je vszáko kotrigo vöpregnála z-etoga várasa ocelna korporácija i varaska adminisztrácia. Drüga organizá-cia je tūdi tak obhodila. Trétje organizácije kotrige szo szamo záto nej mogli vöpregnati, ár szo vu szkrivnoszti drzsale gyülejs i szo odzvóna znali drzsati ocelne kom-panije spione, agent provokatöre. Lehko bátrivno po-vejmo, ka je Bethlehem eden máli falat cárszki Ruszosz-ki ország bio na amerikanszkoj zemlej.

Vu Bethlehemi szo sze nikak nej mogli vkoreniti union-je. Lajnszko leto je probao organizejrati American Federation of Labor ocelne fabrike delavszto, ali nász-haja je nej doszégno. Zdaj, gda szo cigár-fabricske zsen-szke vu akcijo zacsnole, A. F. of L. znouvics proba vu Bethlehemi organizejranya zmetno delo. Agitátorje szo zse cejli keden eti i med delavsztvom propagando delajo na eden velki gouvor poszlúsanye, steri de zdaj v-nedelo drzsáni vu Grand Theatri.

Bethlehem je za ideálski presztor najsla edna drüga indusztrijszka velka zmozsnoszt, dohána. tröszti tūdi. Fabrike szo dáli goriposztaviti, ár szo tū delavci nej or-ganizejrani, dugo vrejmen delajo za nizsiko plácsó vu etom reakcionárszkom Gibraltári. Tū szo szi zagvüšno vzéli, ka delavci ne sztoupijo vu strájk, ne nasztávijo uni-on-a i trpeli do brezi határa vöpecéanye. Bethlehemszke strájkajoucsse zsenške szo szi brezi vszáke zvönejsnye pomoucsi vözbojüvale strájka jus, gyülejsa jus, organi-zejranya jus. Vu etom autokratsnom grádi szo priszli-lili varasko adminisztrácijo na pripoznanye szvoji práv-denszki jusov. Példo szo pokázali drügim open shop vá-rasov delavcom i nájmre steel kompanije delavcom. Záto je velke znamenitoszti bethlehemszki cigár-fabricski de-lavcov strájk. Zdaj je zse nasztávlena vu Bethlehemi Cigar Makers International Union-a szekcia. Znábidi-ti vu krátki dnévaj sze zacsnole ocelne fabrike delavci tūdi organizejrati i csi de tak slo naprej, esce sze vu krátkom doszégnemo, ka nede jedíno steel kompanija goszpodáva-la vu Bethlehemi.

NAJDITE SZE ZVASIMI SZPOZNANCI
VU

NEW MERCHANTS HOTELI
BETHLEHEM, P.A.

(4th & New Streets, South Side.)

Nájbookse vöobszlúsávanye. — Primejrna cejna
W. E. HOCH, Lásztúfk.

Kaksa bode príseszt-na bojna ?

Hvála osztro vidouesoj francuskoj pámeti, stera je tou vözbrodila, ka kaksa bode príseszt-na bojna. Té francuski osztro vidécsi cslovek je nise-se nej drügi, kak pa General Cas-telmau, steri sze je zse za tou poszkrbo, naj je edna príseszt-na bojna ne nájde nepripráve-ne na nyou, za steroga volo je zdaj edno porácsanye notri dao pred právdodávce, vu sterom porácsanyi on tou scsé doszégnoti — csi sze tou porácsanye za právdo potrdi — ka zse zdaj vu méonom vrejmeni de vszáki francuski cslovek mogo ono vesenyé na szébe vzéti, stero vesenyé de tou porácsanye naprej písalo. Kak moski tak zsenške i esce deca sze tūdi k-coj zraesuna. K-tomi esce tou príde, ka : vszáka francuska fabrika, de zse zdaj vu méonom vrejmeni na tou notri szprávena, ka gda koli vu sterom stécs vrejmeni sze vsze fabrike za 24 vör na mu-nicio rédjanye lehko prejk pre-obrnéjo.

Vszáki francuski cslovek de zse vu méonom vrejmeni bojnszko szlüzbo szpunyávao za steroga volo francuzsi tūdi nedo mogli vees krícsati ka "deco nej szlobodno bantüva-ti" ár do oni zse zdaj vu méonom vrejmeni z-szvojm lüdszt-vom bojno spilali. Ka je vsze mogouese vesiniti cslovecsa pamet ! Eden francuski milita-riszt zse zdaj naprej vu veszél-je szpráva francusko lüdsztvo, kak de fájno vszáki dén i vszáki sztopáj sztápati "eden-dvá" i vszígár na bojnszko groznoszt szi miszliti.

Liki naj sze delavci malo k-coj vzemejo ino do szi tūdi naprej premislávali, kakse porácsanye do oni tém goszpod-notri dávali, tak je trno gvüšno, ka táksim Castelmau Generálom bojnszka vola trno na hitroma odíde, ár de delav-cov duznoszt nájprve tákse generále vu pekeo poszlati i naj szi tam premislávajo od bojnszke spile i groznoszt.

VOGRSZKOJA HALLA VODITELSZTVO JE PROUTI STRÁJKI

Oblászt je dopüsztfila gyülejs drzsati strájkajoucsim, ali Vogrszkoja Hall-a voditelje szo nyim nej dáli meszta vu Hall-i

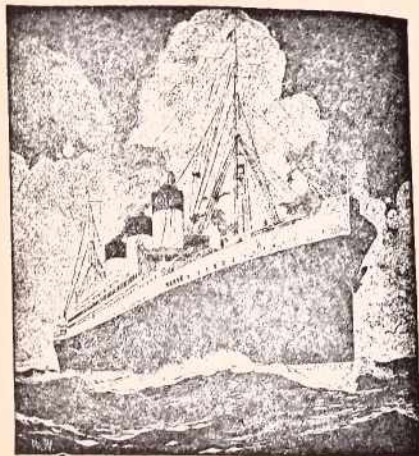
Velko nezadovolnoszt i zburkanye je zbüdilo nej szamo med strájkajoucsimi, nego po-prejkno med cejlím vogrszki i szlovenszki delavsztvom od Vogrszkoja Hall-a voditelov ono nerazmeto i neszpametno szkoncsanye, ka szo strájkajoucsim zsenzskam nej dopüsz-tili, ka bi tam gyülejs drzsale, tiszti gyülejs, steroga je ob-lászt brezi vszákoja vözgucsá-nya, vesaszí dopüsztfila drzsati. Ka kaksi zroki szo nadignoli Vogrszkoja Hall-a voditel-sztvo na tou, ka strájkajoucsi nemrejo drzsati gyülejs vu onom Halli, steroga vu nasztávlaní, goridrzányi oni tūdi tao májo vu tásko formo, ka ji med nyi-mi doszta kotrig vogrszkomí drüsti, — tou szo nej nazna-nili z-strájkajoucsimi, tak tou szamo oni znájo.

Po táksim szo strájkajou-csi zsenšek zavüpníke vu vezlúise sztoupili od Szloven-szkoja Hall-a voditel-sztvom i tej szo nyim tūdi vesaszí prejk písztli szpoudnyi Hall, gde szo v-pondelek i v-szrejdó vcs-ér sze drzsali velke gyü-lejse.

Nam je niksá briga nej, ka szkoncsáva Vogrszkoja Hall-a voditel-sztvo, ali telko dön k

GEZA BOLEZ

PARIS

Potüvanye vu Drúzsbi

vu sztáro domovino

1924 Áprilisa 23-ga

na Francuskoj liniji, z-nájvéksim i nájmodernejsim hajouvom

5 ½ dní
prejk morja

"PARIS"

5 ½ dní
prejk morja

Te hajovne kompanije agent je GEZA BOLEZ, 238 Hamilton Street, Allentown, Pa. — kí jo zse 17 lejt szlüzsi — de potüvao z-tém hajouvom ino de na szlüzbo sztao szaksemi potüvajoucsimi, pa de szkrb noszécsi na vszáko-ga csloveka vszepovszédi.

Vszáki, steri je zse 5 (pét) lejt vu Ameriki i má vö-zvétí prvi amerikanszki papér, lehko potüje domou na glédanye ino brezi vszáke zsmécsave lehko nazáj príde. Zvöntoga pa po nájnovejsoj právdi vszi tej lehko vöszprá-vijo szvojo familijo, zseno i deco OBER KVOTE, steri esce domá májo familijo ino bi jo radi dáli vöpri-pelati. Z-recsjouv vu vszáksim táksim ali kaksemkoli drügom poszli Geza Bolez na szlüzbo sztojí, csi z-tanácsivanyom ali z-drügov pomocsjouv tūdi, brezi rázloeska, gdekoli je stoj küpo sífkárto, naj szamo na francuske linije Páris hajouv szlísi i na odzgoraj gláseni dén.

Tá kompanija je vu szakseféle formo nájprednyejsa pri sztroski i pri csisztoucsi. K-sztroski sze dobí pítvina (vino) pri szaksem máli.

Vszáki szlovenec naj gori ponüca tou rejtko príliko !

Géza Bolez, agent, 238 Hamilton St. Allentown, Pa.

lehko vözglászimo, ka je tou csinejnye od nyi trno neszpa-metno bilou. Nej szo písztli vu hall tiszte szlovenszke i vo-grszke zsenzke, stera sze szamo za tiszti falájesek krüha bojüjejo, steroga szo do eti mao doubile za szvoje nezdra-vo, zmetno delo i nanes ne proszijo vecs. Nej je esüdo, csi szo sze nej szamo strájkajou-cse zsenzke, nego cejlo delav-sztvo razburkalo prouti Vo-grszkoja Hall-a voditel-sztvi, steri lekar z-fabrikantami, z-kapitalisztami drzsíjo i nej z-szvojeja ploda delavsztvom. Gvüšno nyuve zsene i heserí ne hodi jo vu cigár-fabricko delat, ár szo nej prisziljene na tou.

Tej "goszpoudov" tou reakcionárszko csinejnye beth-lehemszko delavszto ne pozá-bi hitro ino toga skodlivo nasz-ledüvanye de vogrszko drüstvo esütilo nájbole. Oblászt je brezi rejési dopüsztfila gyülejs drzsati, od toga sze tūdi nej trbelo bojati, ka bi sze gyülejs z-meslingov szkoncsao, stero sze je zse dvakrát poszvedocsi-lo. Po nasem znányi drügoga zroka ali potvornoszt je tūdi nej bilou na tou, na stero zezá-vajoucs bi Hall-a voditel-sztvo jus mélo, ali bi za duznoszt szpoznalo delavszta vu rejési bodoucsé prosnyou nazáj vrzs-ti. Vszáki bi zdaj rad znao, kaksi zroki szo dönok nadignoli té goszpoude na tou szkon-csanye ? !

Míszlímó, ka je Vogrszki Hall nej jedíno za té cil gorizozídani, ka bi tam szamo plé-szali i nisterni modríáske ban-

lehte drzsali i sebé prestimá-vali pred szvejtom, delavszto bi pa dojglédali, nego za boug-se, znamenitejsé cile sze tūdi more odprejti táksi hall, vu steroga szkoron vszáki vogrsz-ki i nistéri szlovenszki delavce noszi notri szvoje cente. Vo-grszki "voditelje" dosztakrát sztrlíjo baka, ali tákse szra-motno csinejnye szo zse dugo nej napravili. I tou tūdi nemre nemáratno bidti na vogrszko-ga drüstva kotrige i poprej na cejlo vogrincsino gledones, csi delavcom dojvrevsejo plá-eso, vu strájk sztoupíjo i za toga cila volo gyülejs scséjto drzsati vu onoga Hall-a presz-tori, k-steromi oni tūdi jus májo. Troustamo sze, ka Vogrszkoja Hall-a voditel-sztvo vöraztolmaesi szvojo falín-gro pred delavsztvom i na dobro szprávi, csi nesese drügog-naszledüvanya.

CHICAGO, ILL.

Naznánye

Naznánye dam vszém szlo-venszki zsenzskam, ka bi jaz trno rada bíla, csi bi szlovensz-ke zsenzke mené goriposzka-le, za stero bi niti ednoj nej zsao bilou. Jasz delam zsen-szke midere, kakti: Corsette, stero napravím nájbougse za zsenzke, pa nájbole za tákse zsenzke stero krizsecz ali hr-bet bolí. Nej je potrebno kmeni prídti, nego telefoné-rajte i jasz prídem kvasemí doumi, gde vam lehko mero vzemem kak velkoga de vam trbelo. Zovite gori vgojdo pred 9 vörov ali pa vecsér po 6 vöri na eto numero: Lavnd-le 9638 Mrs A. H. Beauchamp 4148 W. 22nd Street Chicago, Ill. Za delo garantéram.

SZTABLANO POSZOJLO GRÜNTALASZNSZT
prvo ali drügo vu vszáksim vrejmeni dámo Mí kúpimo ali odámo Grüntalasznszt

FEKETE & SON

2519-21 West Chicago Avenue,
Chicago, Ill.

poul-g Western Avenue
Telephone Seley 6050

Vu preminoucsi 20 lejtaj szmo nase dugoványo pri Kúpüvanyi Sztablanog poszojila, Grüntalasznszt, vu zvönnejsnye országe penez i sífkárte posílanye znájvéksov zadovolcsinov szpuníi vszákomí.

Vszákomi onomi, steri scsé szvojo rodbino z-Prekmurja, z-Bánáta, z-Bácske, z-Szlavonie ali z-Vogrszkoja eszi szpravití mi szprávimó vsze potrebne písma za tou potrebjesino brezi vsze sztroskov.

PENEZPOSILANYE

Mí dolláre posílamo vu Piek-murje, Bánát, Bácska, Szla-venio i na Vogrszko.

Gvüsenosztí-Kiste

Mí z-árendó dávamo Ogúsa-mosztí kiste za \$3.00 i vice na leto

HITVÁNY MERÉNYLET A SZTRÁJKOLÓ SZIVARGYÁRI MUNKÁSNŐK ELLEN

A Bethlehem Híradó szerkesztője bőszlakájának és spiclinek csapott fel és hábtatamadt a sztrájkolókat — Berkovits ur kártekonny patkány. — Munkások! Őrizkedjetez tőle!

Vend és magyar asszonyok százai tették le a munkát a bethlehemi szivargyárakban azért, mert az amugy is keservesen megkeresett kenyérből a szivargyárosok egy nagyobb darabot vettek le, mint amilyet meghagytak. Az asszonyok és lányok százai nem hagyták abba a munkát, mert nagyon jó dolguk volt és nem azért láttak hozzá a szervezkedéshez, mert mulatságukra szolgál, hanem azért, mert évek óta érzik és tapasztalják, hogy ha a robotolás a mai körülmények közt tovább folyik, akkor ebben a városban csak beteg és tudóbajos anyák és feleségek fognak kinlódni a proletár otthonokban.

Senki sem gondolt arra, hogy a munkásnők harcával szemben akadjon egy magát "magyarnak" nevező szörösszívű Ézsau, aki patkány módra HATBA TÁMADJA A SZTRÁJKOLÓKAT! Azon nem esodálkozunk, ha a szivargyárosok vagy a munkások harától riadozó hatóság, a sztrájkolókat ellen törnek. Azt mi is tudjuk, hogy ami a munkásságnak használ, az nem kedves a kapitalistáknak. De az már aljas dolog, ha olyan valaki támadja meg a szervezkedés roppant nehézségével küzdő munkásokat, aki

maga is a munkások centjeire pályázik akkor, amikor lapot szerkeszt és azt a munkáshajlékokba küldi el.

Bethlehemből történhetik még csak az, hogy egy olyan magyar "vezér" mint a Bethlehem Híradó patkányjelleme szerkesztője, merészli felemelni a szavát a MUNKÁSOK ELLEN! Annyi bátorsága még sincs, hogy NYILTAN rátámadjon a szegény proletárnőkre, mert fél, hogy a vend és magyar asszonyok alkalom adtán a képire másznak aljasságáért, de hátulról, kerülő uton siet a gyárosok támogatására a következő okoskodással:

"A gyártulajdonosok a jelen időben nagyon könnyedén veszik a sztrájkot, mert biznak abban, hogy ha nagyon szükségessé válik a szivargyártás, úgy, amit a helyi gyár nem produkál, helyre hozza a társaság másik 53 gyára. A legrosszabb esetben el van határozva a gyár vezetősége arra is, hogy ha a munkások az új bérét nem hajlandók dolgozni, úgy gépeket fog beállítani, amely gépek csaknem teljesen fölőssé teszik a munkásokat, vagy legalább is felére fogja leszállítani a munkások számát. A tény az, hogy ha a gyár egy egész évig nem dolgozik, akkor sem lesz észlelhető a hiány."

Berkovits "ur" — tudjuk — leköteltette a helybeli gyáraknak, mert hiszen azoknak az urakkal kórnázik, akiknek érdekük, hogy Bethlehemben ne legyen szervezett munkás.

Mi nem tartunk a munkásszervezkedés ellenségeivel, mert az a felfogásunk, hogy semmi érv nem támogathatja azt a törekvést, hogy jobb a munkásoknak, ha szervezetlenek!

Megalakult Bethlehemből a Cigar Makers International Union helyi szervezete. Ezt a tényt tudomásul vettük és a magunk részéről örömmel üdvözljük. De ez nem minden. Tudjuk, hogy az üdvözlés még nem menti meg a vend és ma-

gyar munkásnőket attól a patkányveszedelemtől, amely Berkovits "ur" képében fenyegeti úgy a szervezetet, mint — és főképpen — a sztrájkolókat. Ezért elhatároztuk, hogy minden nyílt és alattomos támadást, amely a sztrájkolókat és az új union ellen megjelenik: a munkásság igaz osztályharca iránti merényletnek tekintünk és kiméletlenül visszaverünk!

Ez a lap polgári lap. De a munkásság gazdasági tömörülését elengedhetetlen szükségességnek tekinti és támogat minden mozgalmat, amely ezt a nagy célt szolgálja. Ezért joggal mondhatjuk, hogy a Berkovits-féle patkányok szereplését le kell törni, mert az ilyen emberek kártekonnyak a munkásságra és minden olyan törekvésre, amely a munkásharcokat győzelemre akarja segiteni.

A spiclik és kapitalista lakájok mindég "munkásbarát" álarcot szoktak ölteni. Így tesz Berkovits "ur" is. Lapját bérbe adta a bőszlakának és a sztrájkolókat ellenségeinek, tehát munkásságnak használ, az nem kedves a kapitalistáknak. De a kezze mindég Ézsau keze! Ezt a kezze tüzebe kell tenni, mert a munkásságnak szennye tapad hozzá.

Sztrájkolókat! Csak előre a szervezkedés útján! Vend és magyar szivargyári munkásnők: kövessétek azokat, akik a szervezkedés útjára vezettek eddig, azok az osztályharc önzetlen katonái. Tartsatok össze: így erősek lesztek, győztesek lesztek!

ZA ODAJO

Edna Moving Picture zmejnialiscse za drügoga trzstva volo za odati. Zvedávajte vu reditelszti.

SPECIÁLNO ZA VÜZEN

Rávno zdaj szmo doubili z-New Yorka trno lejpo blágo

Kaputje steri szo bilí \$15.75 zdaj	\$12.75
Kaputje steri szo bilí \$18.75 zdaj	\$15.00
Speciálne cejne Kaputje ..	\$12.75 i \$15.00
Kaputje tüdi jesztejo za	\$18.75
Strunfe sze dobíjo za	98 centov

Strunfe mámo na velkom prebéranyi i vu vszej fárbaj

Decinszke Oblejcse odávamo za trno nisziko cejno

Csi gli ne namejnite küpiti, zató pridte notri i poglednite tou nase blágo, ár szte tákse escse doeti mao nej vidli.

SIMON'S

8 E. THIRD STREET BETHLEHEM, PA.

V-KOROUNAJ ali V-DOLLÁRAJ

nájhitrej i nájbole rédno, brezi szaksega dojpótégne-nya plácsamo vö penezeposí-lanye tam prejk.

Za vlozse 4 percentov interesa plácsamo.

Sifkárte odávamo na szakse linije.

KISS EMIL

BANKOSZKAHIZSA

133 Second Ave. New York

Jedini zasztponik Vogrszke Trzstvene Banke vu Pesti.

Jedini zasztponik Vog. Kr. All. Zaeleznice Kárte-Kancelája.

PODPÉRAJTE tiszte store, steri glasújejo v-nasi novina;

Csi lübite zsmajno jejsztvino tou szamo vu

"Petőfi Restaurant"-i 429 E. 4th Street, dobíte

Zouszedni sztolí za szenszke

Cejna je nájrednejsa.

Rédno vöobszlüzšavanye

Kosta sze dobí poprejk plácsano na cejli mejszec za nájrednejsa cejno

TÓTH MARGIT LÁSZTKINYA

KORINE

Nájlepse korine za gosztüvanye, ali za kaksí kólí drügi poszeo szamo prinasz lehko dobíte za to nájniszise cejno i vu nájkratsisem vrejmeni. Pridte notri, gda de vam na korine potrejbeseina.

T. M. HOGAN KORINAR

331 South New Street Bethlehem, Pa. Telephone 1879-R

Nagyszerü gyülés folyt le szerdán este a sztrájkolók részéről a Vend Halban

Minden jelenlevő szervező beszélhetett a rendőrségi engedély alapján

Szerdán este már 8 óra előtt nagy számmal özönlöttek a sztrájkoló asszonyok és a nem sztrájkolók is arra a gyűlésre, amelyet a megalakult Cigar Makers Intern. Union bethlehemi helyi szervezete hívott egybe. Megelőző napon egy vegyes küldöttség járt a polgármesternél, hogy engedélyezze a gyűlést minden kikötés nélkül. A polgármester megadta az engedélyt, noha kijelentette a sztrájkolók előtt, hogy "kár szervezkedni."

Ez az atyai tanács természetesen nem talált, mert a sztrájkolók erős agitációjának megett az eredménye: telt teremben beszélhettek a szervező megbízottai és a sztrájkolók. A helyi szervezet nevében Pethő Mariska nyitotta meg a gyűlést és ismertette a sztrájkhelyzetet. Utána sorban beszéltek az angol szónokok, úgymint: Harry Gifford, a szervezet ideglenes titkára, Mr. Gayton az A.F. of L. főszervezője, Mr. McCabe, a Cigar Makers Intern. Union Főszervezője, akik mind a szervezkedés fontosságát fejtegették.

A magyar szónokok Szabó Mihály és Éber László — ez utóbbi New Yorkból — voltak, akik kitartásra buzdították a munkásokat. Éber László az Amerikai Munkáspárt Magyar Szekciójának nevében beszélt és egy órással később kifejtette, hogy miért kell a munkásságnak harcolni. Megmagyarázta, hogy nem elég, ha a munkásság csak a gazdasági harcra szervezkedik, hanem arra is kell törekednie, hogy mindég harcolhasson szervezett gazdasági és politikai erejével az egész munkássztrájk felszabadítására. Beszédét nagy lelkesedéssel és megértéssel ünepette a vend és magyar asszonyok táborában. Pörs és Korpics József a A. W. P. Co. manager vendül beszéltek és megmagyarázták a munkásnőknek, hogy miért kell kitartani ekkor ebben a harcban. Azután Szabó Mihály szólott még és felhívta a figyelmet arra, hogy a szervezet most pénteken ugyan csak a Vend Halban tart ismét nagy általános gyűlést; a Unionba ezúttal is sokan léptek be. A munkásnők bátorságot és kitartást tanusítanak.

JOSEPH CZOPOTH szlovenszki storos

4th & Polk Street kükeo BETHLEHEM, PA

Primeni dobíte za nájrednejsa cejno vszeflé Szprotlejsny i Letosny Plátno i lejpe Firhange na oukna.

Tak tüdi vszefelé blágo za Moske, kakti Szrakice tak szpoudnyi Gvant i dobre Strunfe.

VELKO

dobroto vesinite, drági szloveni, csi sze v-storaj szpomenéte, ka szte vu nasi novina; esteli glasúvanye.

BELL PHONE 1839-W VÖR POPRÁVLANYE SPECIALISZT

DAVID SPILBERG

VÖRAR i ZLATÁR

407 EAST THIRD ST. BETHLEHEM, PA.

Klein's Dry Goods Store

SPECIÁL NOSZTI NA NASEM BLÁGI

Nájnovejse forme Gingham 36 colov sürko	25c Yard
Za prati Delin trno lejpe domáce forme 36 colov sürko	59c Yard
Trno fájne zsidano plátno vu nájbole divatni formaj	85c Yard
Nájprednyejsa kvaliteta zsidano plátno v-dosztaféle fárbaj	95c Yard
Nájnovejse kockasztó plátno 36 colov sürko	49 Yard
Deklinszki i pojbinszki kolaposje vu trno velkom prebéranyi	\$3.50 i vise
Deklinszki i Pojbinszki kolaposje	50 centov

Deklinszki i Pojbinszki Gvanti trno fál bodejo odávani.

Klein's Dry Goods Store

321 E THIRD STREET BETHLEHEM, PA.

Ocelna fabrika lejpe dohotke prinesze kompaniji

Vesászi csinítíki tüdi isztinó ted States Steel Corporation povejo. Nájmore te, gda od penez jeszte gues. Dollár je aktuáliski faktor escse vu onom pripetjej tüdi, csi szprávlanya násztaje znábídti ne lübito.

Premínouesi keden szmo písali, ka kak velki profit je napravo lajuszko leto ocelni tröst, United States Steel Corporation, stero je vu nyuvom lásznom lejtnom glásenyi bilou vöpokázano. Bogme je ta korporácija dobro prosperejala vu premínouesem leti. Nej je zaman písala láni cejlo leto med vecsimi englski kapitaliski novinami tüdi od kapitalistov "mázana" Berkó Dávidszava, ka je vu Ameriki velka dobrouta, blájzsensztva i po toj Dávidszave previdejnyi je vsze povszédi velki prosperitás bio, vszeposzédi szo veszéli bilí delavei.

Ali delavszto je nad szebov esütílo cejlo leto i tüdi vszeposzédi, ka tákse Népszave-féle blájzsensztvo nedojde nyí, nego fabrikante, kapitaliste pa vendar Berkó D. Gézo, kí velke sallárium vlecse od kapitalistov, od vogrszke vláde i tak dá písztai Népszavo, kak nyemi tej zapovedávajo, on pa má dobre dohotke z-tisztoga zape-lávanya, z-sterim delavee kapitalistom, delodávajouesim vöobszlüzšáva, steroa nászthaj je tou, ka zapelano delavszto dela za tákse plácese, kakse nyim fabrikantje vrsejo, med sterim szí oni neszmerne millioe szkládajo na vizike vszaje.

Z-recsjouv ocelne fabrike lisno prosperejrajo. Pod tém sze tou dá razniti, ka je nyuv neszmerne dohotke escse tiszte sztrszno, kí szo sze privádíli, ka United States Steel Corporation escse té tüdi doszta szlízsi, csi sze vu szvojem glásenyi od oportunizmus, dvojuvanya znábídti touzsjó. Té korporácije predsiednik, Gary birouv je tisztoga hípa doszta vözgucsanya najso prouti tomi, ka naj delanya vör raesun na eslovecsanszki sztan ponízajo. Od toga sze je bojo, ka de tou skoudílo szprávisesi. Zájénno zneszki tou poszvedoesijo, ka csi rávno poménsajo delanya vöre, dollárje dönök ne grátajo nevörmí k-United States Steel Corporation-i, tém vise escse jo vu véksem raesuni obísejso gori, gda szo z-tála notrivpelali oszen vör delavni dén.

Návuk je z-toga tou, ka z-delavcom zouesi poszvedoeseni eslovecsanszki násztaj niti ouzdalecs nepomejni tou, ka je ták se esinejnye bozsna business-ka politika. Zsalosztno, nájves delodávajouesi sze escse izdak nevejo na tou sztávo opoutiti. Csi vu znánye vsememo tiszto prestímanye, z-sterim Uni-

ted States Steel Corporation vu trzstvenom szivlejnyi láda, nej je nemogocsno, ka Gary birouva na példi sze szpoznaio mensega kalibera, ali peneze vu edno formo lübévi delodávajouesi, kí szo do eti mao escse nej vörvali vu oszen vör delanya vrejmeni, dönök nágibni bodejo prevzédi ono vidmo, stera de delanya vöre redukálíavanye naszledívala.

Kak estémo vu United States Steel Corporation-a glásenyej, vu tekoucssem 1924-om leti devédszét million dollárov seséjo potrositi na novejsa trzstvene vlozse. Pod trzstvenov vlozšbov vu etom pripetjej sze ne razmi szamo szírouvi pridelkov notri szprávlénýe, nego na popolnejsa seséjo napraviti szvoje fabrike, doszta bole z-pípravnimi masíni i skerjouv seséjo notrivpelati, z-recsjouv na modernejsa seséjo z-formálívali.

Tou esinejnye pá poszvedoesi, ka business gvísno dobro ide, ár csi bi nej prosperejrali — kak kapitaliske novine píssejo — Gary i nyegovi kompanisztké bi nej nakaníli devédszét million dollárov na ták-si cil. Ali potem bi radi vidli, ka bi z-prosperejraie nej szamo fabrikantje meli tao, nego nyuvi delavei tüdi, steri nyim z-krvávím svicanyom píprávlájo te neszmerne millioe!

Mála FARMA ZA ODATI 15 minut trbej idti od Coke Worksa. Dober hram i drüge zidine. Zglászite sze: 622 Hayes (Center) Street Bethlehem, P.

(Apr. 4,—11.—18.)

SPECIÁLNO

Vszígdár ospícseni klabájsze (Ever Sharp Pencils) i nájbougsa za píszanye péra sze zdaj dobíjo trno fá.

Cejna je píscsena

1/3

Vszáki, kí je potrejbén na dobre péra i klabájsze, naj szí zdaj küpi.

Lehigh Stationary

Company, Inc

14 West Fourth Street Bethlehem, Pa. (So. Side)

Cigár-fabricski delavei! Csi nescsete za gládno plácsó delati, morete sze organizirati! Z-nemáratnosztjov nigdár nedoszégnete cíla!

Trí percente dragse zsívemo kak láni

Officiálno glášený od
Zdrúseni Držsél delavni
poszlov minisztersztva

Z-ednim percentom ponizsa-
ne zšivisa cejne szo malicesko
polezsejsale na zšivlejnya z-
mécavaj, glászi Zdrúseni
Držsél dlavni poszlov minisz-
tersztvo. Ali zšivisa cejne szo
esce itak trí percente visise,
kak szo pa preminoucsaga leta
vu január meszei bilé ino 53
percente szo visise od 1913-ga
leta vu januári plácsani cejn.
Szadi i mlejesnoga pouva ja-
nuárszka eden percent cejna
szpádnyenoszt sze lehko tomi
dá rozlositi, ka je szredina
szezona. Meszeni zšivis, za hrá-
no zšivis, vu kantlaj zaprejtí
zšivis je vsze dragsi, kak do
eti mao.

HIZSE ZA VÖDATI

Prinasz sze hizse vödájó,
na kédné ali na meszece.

Fájn notri szprávlene hi-
zse, elektrik i gáz poszvejt.

PRACZKO i NÉMETH

311 E. 3rd Street
Bethlehem, Pa.

Vu tekáji preminoucsaga
leta vu naszledúvajouesi véksi
szrejdnyi-záhodni várasaj szo
szo podignole cejne zšivisi:
Springfield, Ill., 8 percentov;
Peoria, 7 percentov; Cincinna-
ti, Columbus, Milwaukee i
Omaha, 6 percentov; Chicago,
Dallas, Denver, Louisville,
Pittsburgh i St. Louis, 5 per-
centov; Atlanta, Birmingham,
Houston, Indianapolis, Jack-
sonville, Cansas City, Memp-
his, Mobile i San Francisco 5
percentov.

13990

ZADOVOLNI VLOZNIKOV MÁMO.

Sztoga racsuna na vszáki stiri prebi
válcov eden vlozsnik szpádne i tou trno
szveklo poszvedocsi, ka vöobslúzsáva-
nye, prijaznívoszt i nasi vlozsnikov za-
gvúsanye je trno pripoznato.

PREBIVÁLCOV DOSZTOJNOSZT

nas bank vszigdár vu voditelszkom
pozványi szpeláva

Po vlozsbaj trétji percent interesa plácsamo

Bethlehem National Bank

Prejk od Market House 3-ji i Adams Sts. küeko

Ete bank je vrejden i rad vzeme vase vlozsbje

Notrivlozsbjeni penez suma je vecs kak
sészt million dollárov.

E. P. WILBUR TRUST CO.

FOURTH STREET and BROADWAY

Vejka od Glávnoga Banka 606 W. Broad Street

Tou je Nájvéksi Bank vu Bethlehem

3% interesa plácsa na sparavnoszt polozseni
penezaj

Gucsímo tüdi tühinszke jezike

(Pítajte za Mr. Bartosa ali pa Mr. Gasda.)

PASCSITE SZE

csi scséte za szvojo rodbino ali prijátele pravice i
sifkárte poszlati, naj vu nouvoj kvoti vöprídejo, ár
po toj kvoti doszta menyé lüdi püsztijo v-Ameriko.

Pridte vu nas Bank i mí vam dámo vsze preszvetlos-
csenyé stero vam je potrejbno k-tomi deli.
Sifkárte odávamo na vsze linije i pravico vam tüdi
szprávimó.

NA INTERES POLOZSENI PENEZ PLÁCSAMO
3% INTERESA.

MI MÁMO PENEZE NOTRIPOLZSENE
od

PENNSYLVANIA DRŽSÉL VLADE
NORTHAMPTON VÁRMEGYÖV VLADE
CITY OF BETH. — VARASKE VLADE
CITY OF BETH. — SOLSZKE VLADE

Gosztanyi Savings & Trust Co.

Third and Pierce Streets

BETHLEHEM, S. S., PA.

TOLDI

VERSUSKO PRIPOVEDÁVANYE

IX SZPEJV.

Po vilicaj Pesta mészec lepó szvétí,
doszta rőrov sze belí v-nyega poszvétí;
ócsrne sztréhe sze rozpúsztasajo nizse,
pokrivavse szkoro cèle sztané hizse.

Tak bi stímáo cslovek: na pődi sztojíjo,
záto szi visise sztené hízs rėdíjo;
doszta vise szo zdaj sztené hízs zídane,
teda szo pa sztréhe podvakrát cimprane.

Po vnógom klátenyi Miklos obtrúdivsi,
széde szi na edno sztolíco pri cėsztí;
séta sze goszpoda — zsenzke, dekle, moski,
tak da sze jí Miklos glėdati navoli.

Dolípúszti glávó vu velkoj tugi,
ár niti zšukavca nema v-prážnoj turbi,
pa je od strtoga dnéva li gobe jo,
stere szi je hodėcs kre pőti oszvojo.

Nevėdocs hrabuka, krics i jocs nasztáne,
ogen je ? povőden ? obszeden grád szpádne ?
nega ognya, vodė, ni protivník neide,
nácsisa pogűbel eti naprėpride:

E'n divji bík bezsí po tesznoj vilici,
hrbet obrnovsi meszári, mesznici,
trőbi ino besznė, pridűhávavsi krv.
stera sze nyemi z-vűh vlėva po trűpi prsz.

Meszárszki dėticske na kraje bezsíjo,
kí po ednom vőzsi vu rokáj drzsíjo,
i dokecs szo zamí nė vu bátrivnosztí,
tecsász neszmėjo ni pszöv za nyim hujstíti.

Bilő je sėszt krėpkí vlovárov v-mesznici,
vsze szo je bikom pohujstíli hlėpci,
eti sze pa za nyim kak sztrėla szűnejo,
i nyemi na vűha i gőbec vrzsejo.

BAJCE GROZNOŠT NOVEJSI 26 ÁL- DOVOV MÁ

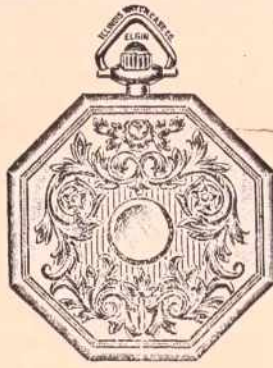
Explodejrala je vu West
Virginiji Yukon drűge nu-
mere bajca preminoucsi
pėtek. — 26 bajcarov je
zgroznov szmrtjouv vesz-
nolo od explodácie.

Premioucsi pėtek je kak
vihér razleto po cejloj West
Virginiji, nájmre med bajcari
te sztrasen glász, ka je explo-
dejrala yukonszka bajca, dosz-
ta bajcarov je vesznolo.

Vu prvi vőraj szo sze dvoju-
vali v-tom, ali szledi sze je za
isztinszkoga poszvedocso te
zsaloszen glász. Szpízale szo
novine tüdi, ka sze je Yukon
Pocahontas Coal Company-je
vu yunkonszkoj 2-ge numere
bajci explodácieja zgodila, od
stere neszreese je vesznolo 26
bajcarov, stere je bajce groz-
noszt med delom doszėgnolo.

Szmrtna kosza je páli zšėtvo
mejla med delavcami. Tisztí
delavci, steri cejlo szvojo
moucs vu delo áldűjejo za
vszákdėnėnyi szkoupi krűh,
naj szebė i szvojo familijo hrá-
nijo goridrzsíjo, dokėcs delo-
dávci kapitalisti veszėlo zšivė-
jo vu dobrouti brezi dela, szkri-
bi ino na szvoje razveszėljáva-
nye vu ednom dnėvi vėcs pen-
ez potrosíjo, kak eden nyuv
delavec vu brutto sumi cejlo
leto zaszlűsíjo. Csi sze delav-
ci gibajo, proszijo postenejso
plácsa za tisztó zsmetno, nez-
dravo i nevarno delo, stero szi
krvávó priszlűsíjo, te jí z-ter-
rorom dolí poterejo i na szlejd-
nye nyuvomi tuzsnomi zšivlej-
nyi szmrtna neszreeca szkoneca
zšfėk.

Tak sze je zgoudilo tüdi vu
yunkonszkoj bajci, gde je páli
26 bajcarov zšivoucsi pokopa-
no i zaman szo sze pasėsi
szamovohi hránitėlje nyim na
obrambo, nej szo najslí med
pokopanimi niti ednoga zšiv-
eucsaga, vszí szo mrtví bíli.
Od vesznjeni bajcarov véksi
tao szo privandrajouesi. Dosz-
ta jí velko familijo povrglo za
szėbov.

SZLOVENCÍ!

Primeni dobíte vszigdár
dobro BLÁGO, kakti na
rokou vőre, prsztanke vűha-
nice i vsze drűgo zláto i
szzebrno poszoudo.

M. FINKELSTEIN

319 1/2 E. 3rd Street
Bethlehem, Pa.

Michael Palásthy

827 E. 4th Street
BETHLEHEM, PA.

Oprávlam vszefėle lekte
risko delo z-garantėranom
Primeni sze dobíjo nájbugsi
globi v-poszvejte i szaksa
lekteriska náprava, stero sze
pri hrámi i biznici nűca.

Opominanye vu sztárom kráji cstejoucsim

Szpostenyom goríopominėmo
vsze one vu sztárom kráji cstejou-
cse sterim je zse na novine naprėj
placsilo dolí priteklo, naj sze posz-
kerbíjo za tou, naj je nyígovi prijá-
telje ali dobrocsinitėlje eti vu ame-
riki plácsajo vu rėdnom vrejmėni,
ár szmo ovak ti ednim novine pri-
szíljeni presztavíti, sterim je zse
naprėj placsilo dolí priteklo.

Tak proszimo, naj szi cstejoucsi
tou vu znánye vzemejo ino naj nam
tou prosnyou szpunijo.

z-postenyom

Amerikanszki Szlovencov Glász
Reditelsztvo.

Dohánovoga trösztá sztou-percentni prof

Reynolds Tobacco Co. vu
New Yorki je 1923-ga leta
\$23,09,876 dividenda plácsa-
la vő szvojom delnicsárom.
Tou je bila nájvéksa suma,
stero je korporácia od szvo-
je bívoszti mao plácsala. Z-
ednim je nájvéksi dividend,
steri je cigár-fabricski del-
nic (részvėnyov) lásznikam
vu zsebke odvandrao. Tou
pokázse nájbole, ka kádėnya
náklanoszt na kelko razsűr-
jávajo dohána kapitalisti
med lűdsztvom, ne brigajo
sze z-tém, csi lűdsztví zdráv-
je na níkoj denejo, glávno
je tou, ka naj li kak nájbole
napunyene bodejo nyuve
zsebke z-millionami.

Cigár-fabricski delavci,
szrájkajoucsse zsenzke !
Zdaj vídite, ka zamí fabri-
kárje z-racsunami pokázse-
jo vő, kak velke profite rė-
díjo z-tisztí trűdov, z-sterimi
nyim nevolne, betezsaszte
zsenzke vszáki dėn povėk-
sávajo neszmerno bogászt-
vo. Te zgornyi racsun szamo
na imėnűvano New York-
szko kompanijo szlísi i nej
na bethlehemszke cigár-fa-
brike, nego na tisztė cigár-
fabrike szlísi, gde organizėj-
rani delavci delajo, gde ne
delajo 100 cigárov za 70—80
centov, nego za \$1.00, \$1.10 i
vise ino ne delajo na dėn
10—12 vör, kak v-Bethlehe-
mi i escse izdak neszmerno
profite rėdíjo.

Zdaj szi naj premízli
vszáka bethlehemszka zsen-
szka, stera vu cigár-fabrike
dela, ka eti vu Bethlehem,
gde neorganizėjrani delavci
delajo brezi vkűpdrzsánya
za nisziko plácsa v-gojdnó
od 6-te, vėcsėr do 6-te, kak
velki more bidti bethlehm-
szki cigár-fabrikantov prof-
it ! Vej sze tou szamou od
szėbe vőpokázse, csi szi zmí-
szlimo na tou, ka eti vu Beth-
lesemi jeszte edna velka
cigár-fabrika, stero goszpodár-
je szo jo pred 19 lejtami
zacsnoli, kí szo pred tisztim
tüdi szamo prouszni cigár-
fabricski delavci bíli ino vu
tej krátki lejtaj szo sze od
neorganizėjrani, fál delav-
cov tak gori zdelali, ka dnėsz
zse szkoron telko fabrik má-
jo, kelko lejt szo fabrikantje
grátali.

Pítamo, z-kój szo szi
szpravili tej lűdjė szkoron
na szakse leto edno nouvo
fabriko, csi nej z-tisztí zsen-
szki trűdov, z-steri szo beth-
lehemszke zsenzke i dekle
mele nájvecs tála ? ! Szráj-
kajoucsse zsenzke, zdaj má-
te prlíko, csi gli je malo za-
műjeno, ali záto je nej pre-

keszno, ka konec naprėv
szvojimi prejk mėre vőpoc-
canyi ! Drzsíte vkűper,
podájte sze szvojom bószo-
ne rėdíte szi spota, ka bi
cejli Bethlehem vő szmė-
z-vász neidte delat, csi
doli djále delo, nego
nizejrajte sze ! ! !

Zavűpavnicke

“ Amerikanszki Szlovencov
Glász” Reditelsztvo, szpo-
nyom naznánye dá cstejoucs-
ka, kí szi té szlovenszke nov-
sesė zapovedati, naj szi je
mo pri nasi “Zavűpavnicke”
zapovej i naprėj plácsa.
kí bi je Zavűpavnicom
mogocsi bio plácsati, on
nam notri posle vu Reditel-
sztvo.

Opominamo nase szlov-
(nyugto) od onoga sterom
naj vszigdár proszijo odpí-
tė szlovenszke novine plácsa
i poglednite csi na tisztom
píszki steroga dobite bode-
novin imė: “Amerikanszki
Szlovencov Glász”. Csi bi
na tom odpíszki toga imė
nej bilo, tak te odnász
tüdi nemrete csakati, ár
táksė vu znánye nevzėm-
stero mi niti naznánye
himo. Mi szamo onim pod-
novine i nyim nyígovo
esano sumo vu rád zem-
ki do meli táksė odpí-
pokázati, steri szo od
rikanszki Szlovencov, bi
novin szhájajocsi.

Amerikanszki Szlov-
Glász novin Zavűpavnicke
imėna:

Bethlehem, Pa.

Bőlecz András

Pittsburgh, Pa.

Markos István

Simon István

940 Vista St.

Newark, N. J.

Erbert István

15 Wall St.

Steeltón, Pa.

Kamplin József

583 4th Street

Allentown, Pa.

Péter Farkas

514 N. Jordan St.

New Brunswick, N. J.

Louis Koszár

199 Hamilton St.

Palmerton, Pa.

Doncsicz Jozsef

Elizabeth, N. J.

Gombotz Ferencz

Cleveland, Ohio.

Joe. Schnedetz

9807 Kennedy Ave.

Bridgeport, Conn.

Tkálcz István

92 Pine Street

Akron, Ohio.

Jos. Kalamár

Chicago, Ill.

Mike Novák

1913 W. 13th Street

OBVARVAJTE DECINSZKI POGLĚD

Mí zamí brűszimo glazsojne

THOMAS P. CULHANE O. D.

OPTIKAR

107 West Fourth Street Bethlehem, Pa. (So. Side)

z-sterov prlíkov
di doszta nevol lehk
rejsite dejte. Poj
ali deklicska zdo
zglijanimi ocsálam
vu právom vrejm
sze lezsej vesí, lez
spíla, jej i szpí bo
se ino je zdravěj
dejte.

VOGRSZKA PIÁNE i POPEJVKE SOULA

Bethlehemszkim szlovencom z-postenjom naznánye dam, ka v-Bethlehem v-bliznoj prisesztnoszi

PIÁNE i POPEJVKE SOULO

zacsne. Vu akademinszkom methodusi vesim i vszaki 6-ti meszec z-obdrzsanim koncertom poszvedosio moji solarje od nyigovoga naprejidejnya,

Za gorijemanye sze lehko glaszijo vu Amerikanszki Szlovencom Glasz Stampariji
512 E. 4th Street

Najem vcsenyá na meszec \$8.00

LAMPRECHT MICI

Orszacske Vogrszke Král. Igrroteakademie egzajmena diplomejrana piáne i popejvke tanarkinya.

NAZNÁNYE

Bethlehemszkim szlovencom szpostenjom naznánye dam, ka szam

ZOBÁRNO KANCELAJO

oudpro, gde szlovencom vszigdár na szluszbo sztojm.

Od najprednyejsega vöobszluszavanya i najfinejsega dela sze naprej zagvüsam szlovenszke podpérájoucse.

Dr. LOUIS C. ZIEGLER

307 East Fourth Street Bethlehem, Pa.

ZA PRANYÉ MASINJE

Künszkaposzouda, vszefelé zácsinba, okajeno meszou

i vsze

KA JE PRI HRÁMI POTREJBNO

sze primeni trno fáł dobí küpiti.

Za prati masinje i poszouda sze ZDAJ za speciálno cejno odájo.

Joseph Zrinszki

409 East 4th Street

Bethlehem, Pa.

NAZNÁNYE

Szpostenjom naznánye dam bethlehemszkim szlovencom, prijátelom i szpoznáncom, ka szam

RESTAURANT

oudpro i postüvanim szlovencom vszigdár na szluszbo sztojm.

Malacsics Sándor, lásznik.

423 East Fourth Street

J. Louis Bolich
Pogrobnik i Balzsamérar

10 E. 4th Street

Phone 803

733 E. 4th Street

Phone 1161

Primeni dobíte vszigdár nájhítrejse
vöobszluszavanye

Gda te vu potrejbcsini szemo pridte kmeni i
zadovolni te zmojim vöobszluszavanyom.

Vu potrejbnom vrejmeni eden ton vogelja
million dnévov i noucsi odvrné — Nase
vogelje je za obrambo prouti mrazi.

Ví esce pomlite kaksa nevola je bila za vogelje lajnško zimou, — jeli de kaj bougse vu etom leti tou ni eden nevej. Zakaj bi szi vzéli nepotrejbno pripetjé? Edno pár tonov NASEGA VOGELJA vu vasoj zemenici vász obráni od mraza i od nevarnoszti vu zimi, ino vam hram priátelszko naprávi. Eden ton od NASEGA VOGELJA je vecs vrejndno kak pa millon füntov vrásztva.

BETHLEHEM COAL CO.

Third & Monroe Street — Phone 882

BOJDIKAI NAPÁD PROUTI STRÁJKAJOUCE-
MI TÁBORI CIGÁR-FABRICSKI DELAVCOV

“Bethlehemi Hiradó” vogrszki novin reditel je bószoz prilízavec i spicli grátáo ino strájkajoucse delavce za hrbtom napáda. — Goszpon Berkovits je skodliva podgan. — Delavci, csuvajte sze od nyega!

Szlovenszki i vogrszki zsen-szek sztotine szo povrgle delo vu bethlehemszki cigár-fabrikaj zató, ár szo z-tisztoga britko prislüzsenoga krúhi cigár-fabrikantje eden véksi falat vzéli doli, kak pa kaksega szo niháli. Zsenszek i deklin sztotine szo nej zató povrgle delo, ár nyim je trno dobro bilou i nej szo sze zató zacsnole organizejrati, ár nyim tou na razveszeljávanye szlúzsi, nego zató, ár od dugi lejt mao csütijo i znájo, esi de robsztvo med vezdásnyimi násztaji dale slo, te do sze vu etom vársai szamo betezsne i plücsnoga betegá matere i zsene mantrale vu proletárszki doumaj.

Niscse szi je nej miszlo na tou, ka bi sze z-delavszki zsen-szek bojüvanyom zoucsi naméro eden szebé za “vogrina” imenüvájoucsi koszmátoga szrdeá Ezsau, steri bi na podganszki doub ZA HRBTOM NAPADNO STRÁJKAJOUCE! Na tom sze ne esüdivamo, esi sze cigár-fabrikantje ali od delavszkoga bojüvanya posztrásena oblászti prouti strájkajoucsem posztávi. Tou mí tüdi známo, ka stero delavszti haszni, tisztó je nej lübléno kapitalistom. Ali tou je zse ruzsno delo, esi táksi eden napádne organizejranya z-nesz mernov zsmécsavov bojüvájoucse delavce, kí

szam tüdi na delavcov cente csáka, te gda novine píse ino tiszte vu delavcov doume posíla.

Szamo vu Bethlehem szi lehko zgodí tákse, ka eden táksi vogrszki “voditel”, kak je Bethlehem Hiradó-ja podganszka karakterá reditel, vípa zdignoti szvojo rejes PROUTI DELAVCOM! Ali telko bátrivnoszti zató dönok nema, ka bi ODKRITO napádnó na szíromaske proletárszke zsenszke, ár sze boji, ka bi szlovenszke i vogrszke zsenszke pri dánoj príliki nyemi na líca plezile za nyegovo ruzsoszti, ali odzaja, po krouznoj pouti sze passzi fabrikantom na pomoucs z-szedécsim esednúvanyom:

“Fabrik lásznieke vu vezdásnyem vrejmeni trno na lehki vzemejo strájk, ár sze vípájo v-tom, esi trno potrejbno grátáo cigárov rédjenye, tak, stero bethlehemszka fabrika nede produkálivala, nameszto prineszé kompanije ovi 53 fabrik. Vu nájhüjsem pripetjé je nakanyeno fabrike voditelsztvo na tou tüdi, esi szo delavci za novou plácsó nej nagibni delati, tak masíne posztájájo notri, steri masíne szkoron za vísesnye denejo delavce, ali konesimár na polovico ponizsajo delavcov racsun. Faktum je tou, esi fabrika edno cejlo leto nede delala, nanes te sze nede poznalo zmenkanye.”

Známo, ka je “goszpon” Berkovits zavézniq Bethlehemszkim fabrikam, ár sze z-tisztimi goszpoudami pajdásiva, sterim je prilózszoszti, ka naj vu Bethlehem nede organizejrani delavcov.

Mí ne drzsímo delavszkoga organizejranya z-protivnikami, ár nase prevedejnye je tou, ka niksi dokáz nemre podpérati tiszto gedrnoszti, ka je bougse delavcom, esi szo nej organizejrani!

Nasztávila sze je vu Bethlehem Cigar Makers International Union-a mejsztua organizácia. Te faktom szmo vu znánye vzéli i od nasega tála z-radosztjóuv pozdrávamo. Ali tou je nej vsze. Známo, ka zvelicsanye esce ne mentüje szlovenszke i vogrszke delavszke zsenszke od tiszte podganszke nevarnoszti, stera sze vu “goszpon” Berkovitsovom keipi protí tak na organizáci-jo — i nájmre — na strájkajoucse. Zató szmo szi szkonesali, ka vszákó odkrito i szkrivno napádanye, stero de prouti strájkajoucsem i prouti novomi union-i szhájalo: tiszto delavszta bojüvanyi za izstinszki napád zglédnemo i brezí mülvanya nazáj zbüfemo!

Ete novine szo pörgarszke novine. Mí ne sztojímó vu szlúzsi niksega pártá neí, ali delavszta vu vérsztvenom

Jedini trzsci Aunt Polly i divatni Stout Obüteli za Zsenszke. — Nega tak velke ali tak mále nouge, ka bi mí nej mogoucsi bíli Obüteo dati.

Velikoszt: 2½ do 12 numere sürki i vonszki.

M. E. Kreidler
i Szinovje

NAJPOSTENEJSA
OBÜTELI BAOTA

17 East Third Street
BETHLEHEM, PA.

sztáni podpéranye za nevtajeno potrejbcsino drzsímo i zgléd nemo ino szmo na pomoucs vu vszákoi akciiji, stera te velki cíł szlúzsi. Zató z-jusom lehko povejmo, ka Berkovitsove féle podganov delavnoszt trbej doli potrejtí, ár szo táksi lüdjé skodlívi na delavszta i na vszákó táksó gedrnoszti, stera delavcov bojüvanye na obládnoszti sesé pomocsti.

Spiclinje i kapitaliski prilízavci szo vszigdár “delavszkoga prijátelsztva” larfo meli návado oblejsti. Tak esini “goszpon” Berkovits tüdi. Szvoje novine je z-árende dao bószoz i strájkajoucsi delavcov neprijátelom, tak pa delavszka zsenszka nanes naj ne vörje nyemi. Nyegov glasz je vesászi Jakób-ov, ali nyegova rouka je vszigdár Ezsau-ja rouka! Tou rokou trbej vu ogen djáti, ár sze delavcov odávanya zamász zgrábi k-nyej.

Strájkajoucsi! Li naprej na organizejranya pouti! Szlovenszke i vogrszke cigár-fabricske delavszke zsenszke: naszledüjete tiszte, steri szo vász na organizejranya pout odpelali do eti mao, tiszti szo delavszkoga bojüvanya neszebiesni zborci. Drzsíte vküper: tak moesni bodete, obládni bodete!

Vszigdár dobro i frisko SZOUDO i dober SZELCER sze primeni dobí kelko koli potrebüjete.

Tüdi vozsnyou prejk zemem, kak eti domá vu vá-rasi, ali pa na dalésnyo pout. Szeljenye ali pa kakso drügo zsmetno vozsnyou vam szpunim vu kaksem stécs vrejmeni.

FRANK BANKO

806 E. Fourth Street

Bethlehem, Pa.

Bell Telephone 1609

Vanderlip je szvojo pomoucs goriponüdo szenátor Wheeleri

Nyegovi prijátelje právjio ka je odnoro

Frank A. Vanderlip, new yorkszi bankár je kancelájo oudpro vu Washington, D. C. z-sterov sesé na pomoucs bidti oni szenátorom, steri government seséjo malo doli zaprati. Tou nepomejni tou, ka bi on kaj sseso zakrivati, nego on sesé vsze na szvekloco szpraviti pri tom skandáli, steri sze je okouli olíja zgoudo i drüge dela tüdi jesztejo odzaja, stere nücajo csísesenye.

“Nisterni moji priátelje tou právjio, ka szam odnoro.” pravo je Vanderlip, pri ednoj príliki, gda ga je eden novin píszáteo pítao, ka ka szi miszlijo nyegovi prijátelje. Nadale je Vanderlip tou pravo, ka: “Jasz szam obeasao szenátor Wheeleri, ka mo jasz nyemi pri tom szlejdjenyi na pomoucs zmojov cejlov moesjóuv i tou zdaj tüdi szpunim, gda szam rávno szamo za té poszeo tou kancelájo oudpro vu Washingtoni, vsze té dele na szveklo prineszémo, stere sesémo znati, kak sze je godílo i zakaj sze je tou godílo.”

“Moje nájprio nakanejnye je tou bilou, ka gda jasz cejle pridátke vküper szprávim, te jasz tiszto poslem vu etom országi edno-jezero novin i med tejni edno jezero novinami bi zse nikák bio, steri bi moje glászsi píszo i razglasüvo, tak bi pa te zse ti drügi tüdi naszladüvali ino bi razglasüvali moje píszalo. Liki zdaj szam szi naesi gori djao ino mo tak delo, ka vsze moje szlejdjenye prejk dam szenátor Wheeleri naj on goriponüca tou szvedocsanztvo vu szvojem deli.

— 208 —

nevoule posüjtajmo nyegovo, ne bojte sze, vö de vadlúvao, esi je nyegova véksa.

— Naj sze ogíblem nyega?... —

Tak je, — nepresztanoma naj na vüsztaj bode rejes, — ka: vídim, neprejténa szam. Eden cajt tou pretrpi, — vej de on kebzüvao, ka je zsená neprijazníva grátala. — Zdaj ga na edno minuto lübite vrejlo ino sze páli odszlobodite od nyega, ka naj od dnéva do dnéva nerazmeto bode nyemi vase oponásanye.

— Kelko tálov bode ta komedia?

— Od násztajov viszí: kelko persoun sztoupí gori, esi do meli nágibnoszti, ino stero je náglávnejse: esi jesztejo mrezse, stere zoucsi posztávimo?

— Ka?... jasz?... on?... ali...

— Kak bi jasz mogo osztánoti vö z-spíle? Jasz bodem tiszti bácsi, káksi na zmenyalisici prebívajo, ino vu potrejbnoj minuti sze vu dveraj, vu okni prikázsejo, kak sors, ka naj vozéo razvézse.

— Ove persouné odkéc prídejo naprej?

— Dobro právite ví, — ka vecs persoun. Na strto persouno sze gvüšno troustajmo, — ino ka naj sze toga k-pozványi prigiljamo, od denésnyega dnéva mao te me szkrbno nazvesztsávati, sto je bio pri Aladári? Edna persouna? Vecs persoun? Jedíno ali vu drüzsi? Nájmre pazite goszpá na vöro, ka sze naj vrejmena z-kelkosesine opoutimo. Ovpá, kakti na opazko vrejndne sztrtke, bojte prijaznívi szpíszati.

Egerszegi je szkonesao zgucsávanye, ino je szloboud vzéo, porácsájoucse toj mládójo zsenszki pazlívoszt. Na vilico prísévi, sze je z-szvojimi politicsinimi prijáteli najso, ka je bole naturno, kak pa ka szo od sümécsaga megývöszkoga zsvilejnya zacsnoí:

— 205 —

tak szveklo vörjem, ka mi povej nikaj; ali tou povejdanye esce izdak na nyegovi vüsztaj plahotá.

— Nej szte ga píтали goszpá, esi sesé kaj povedati?

— Tak je... tak szam stímala, ka bi lezsej povedo, esi ga pítam.

— Ka je odgovoro?

— Nemi rovnoszti je bíla nyegov odgovor... Na vüszta je nyemi prisla rejes... szmeeseno je pravo, ka na mojega oco stükanye szi miszli, — ino nadáljáva hodbo, ino jasz pod iszkanim naszlükom odhájam.

— Vu píszmi bom sztao vam dober goszpá, ka szi za razpítanya tozso zroke vözboudo. Opoutim vász goszpá k-mojój zseni, opítajte od nyé, ka szam nyej vadlúvao od szébe dnesz, — tiszto prigiljajte goszpá na Aladára, szkrovnoszti nemre trno nevarna bidti.

— Nej trbej szvedousztva, — právi z-lezsejsim zdühávanjom Irma, — potrplívi poszlúsávec mo, vadlújte meni tüdi.

Ederszegi ponouvi, ka je nej meo návade sze touzsi! — Tou je moska nevola, — právi fiskális po razlozsenyi, — ino ka naj goszpá vam za vrásztvo na vezdásnye pripetjé prigiljano povém: tou nevoló nanes nájbóle lübézni vrejndne zsenszke z-náleznoszto ne zvráséjo nigdár. Zató tanácsivam, ka ne pítajte, rávno z-pítanyom zadrzsíte vadlúvanye, steroa dugoványa jasz nemrem vönájdti; ali nedvöjüvam sze, ka vej zse ovádi.

— Gda?

— Csi z-tuzszoszti — nevola bode.

— Tiszto bi ovado?

Edne vogrszke familije tragédija vu Chicagi

Na mrtvi szo najsi presztáro szesztra i dva presztárika brata. — Od gládi szta mrlá dva z-szebov nemogocsniva szlejpiva presztarca, gda je mrla nyidva szesztra, stera je nyima szkrb noszila. — Eden pojeb sze je naméro na trí mrtvatejla

Sztrasen dogotek szpomína Chicagi várasa lúdsztvo na premínyenoszt zstíka, ino na povrsene zsaloszen sors. Premínoula je edna szesztra, stera je na szvojiva dva presztárika szlejpiva brata drzsála pazko, ali po nyénoj mrtelnosztí szta nyidva túdi vesaszi veszmola od gládi.

Sztáre amerikánuske Kloster familije trí szlejdnye kotrige szo prisle na te zsaloszen sors. Kloster Andre, Kloster Tivadar i Kloster Anna szo vkúplezsali na lészaj vu ednoj hizsi, gde szo od pétdeszt lej mao prebivali i odtée szo ji navkúpno szprevodili na vekivesen pocsinék.

Dva brata szta szlejpiva bilá, szlejpiva szta sze naroudila. Familije kríz je bio te neszrečen bratovszki pár. Sztári Kloster, kí je pred 14-mi lej-tami mrou, je pékovszki májszter bio, z-dobre pékovszke baote dohotka je nej szamo szvojo familijo rédno gori drzsao, nego imánye szta je túdi

szpravo. Vees hramov je povrgao szvojim szlejpim szinom i heséri.

Kloster Anna i dva brata, kakti 70 lej sztar Andre i 72 leti sztar Tivadar szo vu nájbosnejem hrámi prebivali. Anna je z-cejlov szkrbnosztjov noszila pazko, hránila, esíztila tejva dva presztarca, steriva szta szta szamiva na bremen bilá.

Preblízno pred káksi 10—12 dnévaj je mogla mrejtí Anna. Tak szta racsunajo. Dva szlejpiva presztarca szta brezi szkrbnosztjov osztala. Tak szta szlabiva, betezsniva bilá, ka szta nej mogla idti vó po hráno nanes z-posztele nej, vszebole nej pa z-hrama. Tak szta tejva dva neszrečeniva za dva-trí dni od gládi mrlá.

Eden pojeb, steri je v-tom zavrzenom hrámi presztáro zselejzje pobéao vkúper, je notrí plézo na okno, ár szta je miszlo, ka zse vecs nisesse ne prebiva tam ino sze je naméro na trouje mrtvo tejlo. Szmrtnyák je preiskávanye zacsno vu toj groznoj tragédiji.

**KÚPITE SZI
VOGRSZKI-
SZLOVENSZKI
REJCSNIK**

ZDAJ szmo krédi za vase goriobiszkanye. Pridte ipoglednite nase blágo. Nouvi szprotólejsnyi kaputje i oblejcsi za Zsenszke, Dekline i Deco. Vu nájbéksem prebéranyi, ár je escse tákse prebéranye predetim nígdár nej bilou.

BRONK'S

833 E. Ohio Street N. S. Pittsburgh, Pa.

Dobro blágo i niszika cejna

GA DE VAM POTREJBOSINA NA
POHISTVO, KÁRPETE ali KÁHLE

prídte kmeni i vidli te, ka te zadovolni, kak zblágom tak z-cejnov

HARRY KRUPP

843 E. Ohio Street N. S. Pittsburgh, Pa.

Phone, Cedar : 4135-M

Szkvarjene bilice trzsi meszá tröszt

Ka od steri mao prevászajo amerikanszkomi lúdsztvi szkvarjene bilice Armour, Cudahy i Morris meszá pakivajouse kompanije, tou sze nemre konstatejrati, ali zdaj je zsisa pregládajouse komiszia velke vnozsine szkvarjeni bilice najsla vu szkladárnica i menúvani kompani. Nadale szo velke "pie" — zgotávajouse kompanije zgrabile za sinyek, ka szkvarjene bilice núcajo vu szpecsenyé.

Ali záto ne vörimo, ka potemtoga nedo szkvarjene bilice polagali amerikanszkomi lúdsztvi. Ka bi pa nej. Ta mála razkritev je szamo na tou dobra, ka naj malo drouvni penez szprejsjo vó od zsisiva odávajousega meszá trösztá i od drúgi zsisiva hamisnyákov.

Pittsburgh, Pa. i Krajína

Zavüpavnik : Markos István

940 Vista Street,

N. S. Pittsburgh, Pa.

SZLOVENCÍ !

Podpérajte tiszte baotose, steri nász szlovene podpérajó. Tou szo tisztí, steri vu szlovenszki novínaj glasíujejo. Tou szo tisztí stori, stera nam nej potrejbno zouszedno porácsati, ár vu Pittsburghi zsvoucsi nási bratje szamí dobro znájo, ka vu tej glasívajousei storaj za rédno cejno dobro blágo dobíjo i szaksega szlovena prijaznívo vóobslúzšávajo.

SZLOVENEK neszmi brezi szlovenszki novín bidti. Plácsajte naprej na nase novine!

Telephone Cedar 8131-R

**NOVY'S
CAFÉ & RESTAURANT**
Cor. Madison and Peralto Sts.
Pittsburgh, Pa.

Postüvani Szlovenci ! Sztavite sze pri John-i na kükli, ár tam dobíte nájbougso jejsztvino pítvino. Vszáki szlovenec bo-de z-nájlepsim postenyom vóobslúzšeni

John J. Chapman, lásznik.

Vi dobíte primení kúpiti vszákse féle nájbokse Cigare i Cigaretline, steri szo sztoaga nájboksega dohána naprávleni. Jasz trzsín to nájbrednyése blágo, naprebéranye vu vszákssem iméni.

Túdi vu toj nájbepsoj posztávi decinszko spilo dobíte primení kúpiti.

FRANK EMBERSITS
923 Chestnut Street
N. S. Pittsburgh, Pa.

MATERE ! tou je Odaja za vász

DEKLINSZKI VÜZENSZKI KAPUTJE

Materé ! Pripelajte deklíne notrí zdaj ino je oblejeste za vüzenszke szvétké tecsász ka je blágo frískoi esízsto — i gde je blágo nájbougse — Vu "Pittsburghszkom Kaputov Glávno meszto."

Velikosztí od 2 do 6 lej

Na sztotíne prelejpi máli Szprotólejsnyi Kaputje jesztejo za tou cejno. Naprávleni z-toga nájbrednyésega blága, fájnjszki stofi itd., vszi vu lejpi fárbaj. Poglednite té nouvi Cape kak je prilíeseni.

\$5

Velikosztí od 6 do 14 lej

Vszáka mláda deklína de sze veszelíla tomi lejpmi novomi divati, steri sze prinasz zdaj dobíjo i steri szo vsze povszédi tak líbléni. Vu dosztáféle fárbaj jesztejo. Dva divata szta odzgora na právom sztráni pokázaniva.

\$10.95

Levin-Neiman Co
SMITHFIELD ST. OPPOSITE POST OFFICE.
PITTSBURGH, PA.

Szprotólejsnye Odpéranye !

Vszefelé Moske i Pojbinszke Szprotólejsnye
Gvante mámo vu nájnovejsi moudaj i formaj

Moske Gvante	Szpodjen Gvant
Moske Zgornjekapute	Sapke
Szrakice	Zsidene Strunfe
Kolapose	Pojbinszke Gvante
Holsztike	Pojbov dezsdzs Plásese

Mi szmo vam vszígárdár krédi pokázati nase blágo
Jeli mo meli szrecco vász videti ?

Joseph Patz

MOSKOV I POJBOV BAOTA

829 East Ohio Street N. S. Pittsburgh, Pa.

Dupliske Erdéce ali Szíve Stempline
dobíte z-etím glasenyom

F. N. HOFFSTOT, Szedník GEORGE G. SCHMIDT, Penezník
T. W. FRIEND, Podszedník H. J. C. BREKER, Podpenezník

Penetna Vrejdnoszt \$200.000.00 Cejlo Imánye \$350.000.00

NATIONAL BANK OF AMERICA

709-711 East Ohio Street Pittsburgh, Pa.

Safe Deposit Box-e sze dobíjo z-Árende

4% Interesa plácsa na sparavnoj sumi

PEOPLE MEAT MARKET

JOSEPH FELKÁR, Lásznik.

Szlovenci, kí szta scsé dobro frísko meszou kúpiti on sze naj obrné vu mojo mesznico, gde sze dobi száks féle frísko meszou za rédno cejno.

849-851 E. Ohio St., N. S. Pittsburgh, Pa.

Telefon Cedar 9529

Vszígárdár dobro i rédno bodete vóobslúzšeni, csi pridete vu moj Hotel, ár primení dobíte tou nájboukso blágo za nájbrednyése cejno.

Horvatski i Szlovenszki Hotel

Matt. J. Bestic, lásznik

834 E. OHIO STREET N. S. PITTSBURGH, PA.

Naznánye dam vszém szlovencom, komi de potrejbno na Pogrobniaka, on sze naj obrné kmeni, gde debi naj bole postenejse vó obslúzšeni

JOSEPH A. PAPPERT, Pogrobnik.

711 Lockhart Street, N. S. PITTSBURGH, PA.

— Brezi dvojnosztí, — tuznoszt potrpeti je mosko delo, nevoló notrí vadlúvati je duznoszt, ka naj ne zvej zsenszka od drúgoga, — nej od ogrízavanya, — ár zsenszka z-jusom vörje, ka je na obrambo zaduzsena.

— Dúsa sze nevouliva vu Aladári ali szrdcé ?
— Zselém, ka bojdte goszpá bole gízdáva, — szrdcé je popolno i zdravo, glédajte ví vu gledalo.

— Povém Böski, ka szta ví prilízávi.
— Jasz vam vu szvedocsansztvi pokázsem, ka sze je vas talizmán nej zúbo.

— Dáte vörvati z-menov, — te mo pa vörvala; ali od dúse me pokourite.

— Z-tém nemrem szlúzšiti tak na nágli, nego nadalávao mo moja pítanya. Sto szo hodili k-Aladári vu nájbízšányem vrejmeni, ali gde je bio on jedíno ?

— Pred dvema kédnoma je pri szvojem ocsi bio, tou je isztina, ka je od tisztec z-lagvov volouv prisó nazáj.

— Szvadila szta sze bogme nyidva, — sztári je pártá szkrádní vojnik tam prejk, prinasz na nájszkrádníjem sztráni sztojí Aladár, — níkak bi nej prisla vkúper. Meo je tú nenávadnoga gouszta, ino sto je bio zsným nájdugse vrejmen ?

— Nási rédni gouszti szo prisli-odisli, moji szo vidli nyega, nyegovi gouszti szo guesali z-menov, od tej sze vözesednívati premínyavanya zrok, je vrejmena zaprávlásztvo.

— Na dugsi i számno je nej guesao zsným nise ?

— Moj ocsa szo pravli, ka je veseraj bio Kérgessy z-Aladárom vu ogradeseki, ocsívidno szta szta na dugi pogucsávála, csi bár szo sze moj ocsa z-kui-

gov pascsili doli, ka naj z-mojim mozsom guesíjo od szvojega cstenyá, ino nej szo sze mogli pricsakati Kérgessy-ovoga odhájanya, na nyidva szo vdrli !

— Guesali szte goszpá z-Aladárom po toj nájdjenosztí ?

— Pri okni szam vídla Aladára. Pomali sze je pribízšávao k-prebízšesesi ino je vu szvojo hízzo sou.

— Szledi sze je za pobítoga prikázao ?

— Na telko, ka szam na vadlúvanye scséla prízíliti, ár je ta sztáva neprenoszécsa. Nej szam mejla bátrívnoszt na tou, ár ka pa esi vu szramoti osztánem.

— Na méne szte szta miszlili goszpá, — právi vmejsz Egerszegi, — za tou zavüpaznoszt vam povóm zahávúnoszt, stero tak vrném vrejdno, ka mo sze szkrbio vász vpokorití.

— Povejte otávájouse vrásztvo, moj nájlíblénejsi príjatel, — sze moli zsenszka, — bojím sze, ka sze vesaszi na joukanye prepústím.

— Znali bí ví kolicskáj komédíjo spilati ? — odpúscsejnye za sztanovítnoszt, nej bí pravo, esi bí potrejbosine nej vido.

— Talentum szam vu joukanyi, od toga szta lehko zagvúisani.

— Tou je ponúcano pozványe, od toga povejmo doli. Moucs térgyam, moja zsenszka. Ogíblite sze mozsá, esi je on brezi voule, odite od nyegove blíznosztí. Zgucsávanye ne zacsínajate, nadalávanye bí z-szílov povedali, ino z-tém bí ví nej gvínali, ár hí sze razszalosztio.

— Britko vrásztvo.

— On sze nede pritozšívao, ka naj nyega vrácsio; záto morete ví betezsni bidti, — pouleg vase